

De betekenis van Noach en de zondvloed voor vandaag

Lezen: Ps. 53.

Zingen: Ps. 26.

1. Leven zonder God leidt tot de dood

In Genesis 6:5–8 lezen we dat God het kwaad dat de mens bedreef niet langer kon aanzien. Alles wat de mens bedacht, was slechts op het kwade gericht. Het was zo erg dat God er spijt van kreeg dat Hij de mens geschapen had. Tot diep in zijn hart gegriefd, besloot Hij mens en dier van de aardbodem weg te vagen. Alleen Noach vond genade in Gods ogen.

Hoe verschrikkelijk is de zonde! Wie zondigt, bezorgt God veel verdriet. De mens — die Hij toch zo goed geschapen had — trapt Hem telkens weer op het hart. Dat kàn gewoon zo niet langer doorgaan. Een leven in zonde, een leven zonder God, is geen duurzaam leven. Het eindigt onherroepelijk in de dood. Dan verplettert Gods toorn de mens, die Hij toch eens eigenhandig gemaakt had.

2. Alleen wie zich houdt aan Gods verbond heeft toekomst

"Dit is de geschiedenis van Noach en zijn nakomelingen", zo is in de NBV het begin van Genesis 6:9 vertaald. Letterlijk staat er: "Dit is de *tōledōt* van Noach." We kunnen dit het beste weergeven door: "Dit is wat uit Noach voortkwam". En wat kwam er uit Noach voort? Dat vermeldt vers 10: "Noach verwekte drie zonen: Sem, Cham en Jafet."¹ Op het eerste gezicht niets bijzonders. Dat wordt echter anders als we deze mededeling lezen binnen het geheel van Genesis 6:9–11:9. Noachs zonen overleefden de zondvloed en werden zo de stamvaders van de mensheid. Dàt is wat uit Noach voortkwam: een nieuwe mensheid!

Wat was Noach eigenlijk voor iemand? Genesis 6:9 vertelt over hem: "Noach was een rechtschapen man; hij was in zijn tijd de enige die een voorbeeldig leven leidde, in nauwe verbondenheid met God." Noach handelde anders dan zijn tijdgenoten, die zich van God losgemaakt hadden en eigen wegen gingen. Zijn levenswandel was in overeenstemming met Gods verbond. Noachs tijdgenoten verwekten ook wel zonen, maar die kwamen alle om in de grote watervloed. Alleen de rechtvaardige Noach en zijn gezin overleefden de vloed. Alleen Noach had in zijn zonen toekomst.

3. Voor Gods ogen stapelt de zonde zich op

Noach was in zijn dagen een gunstige uitzondering. Dat blijkt wel als we Genesis 6:11 lezen: "In Noachs tijd was de aarde in Gods ogen verdorven en vol onrecht." Over de verdorvenheid van de mensen en hun gewelddaden hebben we al gelezen in Genesis 6:1–8. Heel de samenleving was door onrecht en ongerechtigheid verziekt. De mensen stapelden zonde op zonde. En dat alles gebeurde voor Gods aangezicht, voor zijn ogen. Veel mensen beseffen niet dat zij zich niet op neutraal terrein bevinden, maar dat alles wat zij doen voor Gods aangezicht plaatsvindt. "De hemel is mijn troon, de aarde mijn voetenbank", zegt God in Jesaja 66:1. En op die voetenbank, vlak voor Gods ogen, stapelen wij zonde op zonde.

4. God ziet hoe de mensen zondigen

Als de zonden voor Gods ogen bedreven worden, kunnen ze moeilijk verborgen blijven. We lezen dan ook in Genesis 6:12: "Toen God zag dat de aarde door en door slecht was, dat iedereen een verderfelijk leven leidde..." God zag... Wat dat betekent, leert ons de profeet Habakuk als hij God als volgt aanspreekt: "Uw ogen zijn te zuiver zijn om het kwaad te kunnen aanzien" (Habakuk 1:13). God zag hoe bedorven de aarde was... Zou dat geen consequenties hebben?

¹ Het element van het "verwekken" valt in de NBV weg. Deze heeft: "Hij had drie zonen: Sem, Cham en Jafet."

5. God maakt een einde aan de zondaars

Nadat God geconstateerd had hoe door en door goddeloos het leven van de mensen was, deelde Hij zijn besluit aan Noach mee: "Ik heb besloten een einde te maken aan het leven van alle mensen, want door hen is de aarde vol onrecht. Ik ga hen vernietigen, en de aarde erbij." (Genesis 6:13). God kon het kwaad niet langer aanzien. Hij ging een einde aan al die zondaars maken.

Aan het einde van de tijden zal God definitief een einde maken alle zondaars die ooit geleefd hebben. Vergeleken bij de straf die hen dan wacht, was de zondvloed nog maar kinderspel.

6. God redt wie aan zijn verbond vasthouden

Niet alle mensen kwamen om in de zondvloed. Noach en zijn gezin werden gered. Daartoe moest Noach een ark, een reusachtige houten kist met drie verdiepingen, bouwen en met pek bestrijken. Die ark moest zo groot zijn omdat God alle levende wezens gingen verdelgen, niet alleen de mensen, maar ook de dieren. Om te voorkomen dat de dieren met de zondvloed zouden uitsterven, moesten er daarom van elke soort één paar in de ark worden opgenomen, een mannetje en een vrouwtje.

Dat Noach niet in de vloed omkwam, motiveerde God met een beroep op zijn verbond: "Maar met jou zal Ik een verbond sluiten", aldus de NBV in Genesis 6:18. We kunnen beter als volgt vertalen: "Maar met jou zal Ik mijn verbond bevestigen". Gods verbond bestond al vóór Noach. Eva en Adam verbraken het, maar God herstelde het in zijn genade weer. Kaïn brak definitief met God en met zijn verbond. Maar Noach hield Gods verbond in ere. Hij leefde "in nauwe verbondenheid met God" (Genesis 6:9). Omdat Noach zich aan Gods verbond hield, hield God zich ook aan zijn verbond met Noach. Hij beantwoordde de trouw van Noach met zijn trouw. Hij spaarde Noach en zijn gezin toen het oordeel van de zondvloed losbarstte. Zo zal God ook in de toekomst hen van het oordeel redden die vandaag aan zijn verbond vasthouden.

7. God maakt een einde aan de wereld

Nadat Noach de ark gebouwd had en voedselvoorraden had aangelegd, gaf God Noach de opdracht de ark binnen te gaan: "Ga in de ark, samen met je hele gezin, want Ik heb gezien dat jij als enige van deze generatie rechtschapen bent." (Genesis 7:1). Het einde van de eerste wereld was nabij: "Want over zeven dagen zal Ik het veertig dagen en veertig nachten op de aarde laten regenen; dan zal Ik alles wat er bestaat van de aardbodem wegvagen, alles wat Ik gemaakt heb." (Genesis 7:4).

De ondergang van de eerste wereld was een teken en voorafbeelding van de ondergang van de wereld waarin wij nu leven. Deze wereld zal niet altijd blijven bestaan. Bij de terugkomst van Jezus Christus zal het oordeel van God over de ongelovigen losbarsten. Voor bekering is het dan te laat. De straf zal onherroepelijk en zonder einde zijn.

8. Alleen in de kerk is er redding

Wie aan het oordeel over de eerste wereld wilde ontkomen, moest bij Noach in de ark zijn. Dat gold niet alleen voor Noachs gezin, maar ook voor de landdieren en de vogels. Van elke soort kwamen er minstens twee bij Noach in de ark. En toen, plotseling, stortte het water van de vloed over de aarde neer. De bronnen van de diepte braken los en de sluizen van de hemel gingen open. Wie zich nu buiten de ark bevond, was reddeloos verloren. De ark is een beeld van de kerk. Zoals zij die zich bij Noach in de ark bevonden, gered werden van het oordeel over de eerste wereld, zo zullen zij die zich bij Christus in de kerk geborgen weten, gered worden van het oordeel dat eenmaal over deze wereld komen zal. Buiten de kerk is er geen redding, want die is alleen bij Jezus Christus te vinden (Handelingen 4:12).

9. Scheid je af van de wereld en voeg je bij de kerk

Wat de kern van de zaak is, lezen we in Genesis 7:12–17. Veertig dagen was er een plasregen op de aarde. Het stijgende water tilde de ark op tot hoog boven de aarde. Wie zich buiten de ark bevond was reddeloos verloren. Maar gelukkig was de ark niet leeg. Want niet alleen het gezin van Noach, maar ook verscheidene dieren hadden

zich losgemaakt van hun leefwereld en zich bij Noach in de ark gevoegd. Aan deze afscheiding dankten zij hun leven.

Zo geldt ook vandaag dat wie één is met de ongelovigen, met hen verloren zal gaan. Voor wie gered wil worden is er maar één weg: Je moet je afscheiden van de ongelovigen door je bij de kerk te voegen. Want de kerk is de gemeente van Hem die gezegd heeft: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven." (Johannes 14:6).

10. Buiten de kerk word je door het oordeel getroffen

Genesis 7:18-24 verhaalt hoe het water steeds verder steeg en mens en dier doodde. "Alles wat op het land leefde en ademde vond de dood. Alles wat op aarde bestond werd weggevaagd: de mensen, het vee, de kruipende dieren en de vogels, ze werden van de aarde weggevaagd. Alleen Noach bleef over, met alles wat bij hem in de ark was." (Genesis 7:22–23). Buiten de ark woedde Gods oordeel, tegen alles wat leefde. Zo zal ook eenmaal Gods oordeel woeden tegen hen die de kerk links hebben laten liggen. Zij zullen veroordeeld worden omdat ze niet geloofd hebben in de naam van de eniggeboren Zoon van God (Johannes 3:18).

11. God geeft een nieuwe aarde

In Genesis 8:1–19 lezen we hoe het water langzaam ging zakken. De ark kwam vast te zitten op de bergen van Ararat. Een jaar na het begin van de zondvloed was al het water verdwenen. "Noach maakte het dak van de ark open en keek rond — de aarde was drooggevallen" (Genesis 8:13). Uit het water van de zondvloed was een nieuwe wereld verrezen. Zo zal ook eenmaal uit het laatste oordeel een nieuwe aarde verrijzen. Want God blijft de schepping trouw. Hij zal haar zuiveren, zoals de wateren van de zondvloed de aarde schoonwasten, en haar dan op ongekende wijze aan de mens teruggeven.

12. God schenkt leven ondanks de verdorven aard van de mens

Nadat Noach de ark verlaten had, bouwde Hij een altaar voor God. Op dat altaar droeg hij brandoffers op van reine dieren. De geur van deze offers bracht Gods toorn tot rust. Daarop besloot God de aarde niet opnieuw door een grote watervloed te vernietigen. God wist wel dat de mensheid van na de zondvloed niet minder verdorven zou zijn dan die van vóór de zondvloed. Maar desondanks besloot hij niet opnieuw mens en dier uit te roeien. "Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaïen en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht — nooit komt daar een einde aan" (Genesis 8:22).

13. De mens moet zijn medemens het leven gunnen

God wil dat de mensen leven. Daarom herhaalde Hij de scheppingszegen: "Wees vruchtbaar en word talrijk en bevolk de aarde." (Genesis 9:1). Hij stelde de mensen boven de dieren: "De dieren die in het wild leven, de vogels van de hemel, de dieren die op de aardbodem rondkruipen en de vissen van de zee zullen ontzag en angst voor jullie voelen — ze zijn in jullie macht. Alles wat leeft en beweegt zal jullie tot voedsel dienen; dit alles geef Ik je, zoals Ik je ook de planten heb gegeven. Maar vlees waarin nog leven is, waar nog bloed in zit, mag je niet eten." (Genesis 9:2–4). De mens mag een dier doden om daarvan voedsel voor zich te bereiden. Maar mag hij zich niet verlagen tot het niveau van een dier door rauw vlees met het bloed er nog in te eten.

De mens mag dus het bloed van een dier vergieten. Maar hij mag het bloed van zijn medemens niet vergieten! Kaïn kon ondanks de moord op zijn broer Abel op Gods bescherming rekenen (Genesis 4:15). Deze goedheid van God werd door de nakomelingen van Kaïn op brutale wijze misbruikt: "Ada en Silla, hoor wat ik zeg! Vrouwen van Lamech, luister naar mij! Wie mij verwondt, die sla ik dood, zelfs wie mij maar een striem toebrengt. Kaïn wordt zevenmaal gewroken, Lamech zevenenzeventigmaal." (Genesis 4:23–24). Vóór de zondvloed was een mensenleven niet in tel. Zo mocht het na de zondvloed niet zijn! Daarom kan een moordenaar niet zoals Kaïn op Gods clementie rekenen: "Ik zal genoegdoening eisen wanneer jullie eigen bloed, waarin je levenskracht schuilt, wordt vergoten; Ik eis daarvoor genoegdoening van mens en dier. Van iedereen die zijn medemens doodt, eis Ik genoegdoening." (Genesis 9:5). D.w.z. God zal het doden van de mens niet langer ongestraft laten passeren. Hier is de oeroude rechtsregel "oog om oog, tand om tand" van toepassing: "Wie bloed van mensen vergiet, diens bloed wordt door mensen vergoten, want God heeft de mens als zijn evenbeeld gemaakt" (Genesis 9:6).

Omdat God de mens leven schenkt en leven laat ondanks diens verdorven aard moet ook de mens zijn medemens het licht in de ogen gunnen. Dàt is het onderwijs van Genesis 9:1–7. In dezelfde lijn ligt wat de Heer Jezus ons geleerd heeft: "heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel. Hij laat zijn zoon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen." (Matteüs 5:44–45).

14. Gods verbond is een vredesverbond

God legde zijn belofte dat Hij de aarde niet opnieuw door een grote watervloed zou verdelgen vast in een plechtig verbond. God sprak tot Noach en zijn zonen: "Hierbij sluit Ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. Deze belofte doe Ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen." (Genesis 9:9–11). Vanwege deze belofte wordt het verbond met Noach in Jesaja 54:9–10 een vredesverbond genoemd. Gods oorlog tegen en mens dier was voorbij. De vrede was getekend.

Niet alleen het verbond met Noach, maar ook het nieuwe verbond in Christus' bloed is een vredesverbond. Dat lezen we in Efeziërs 2:17: "Vrede kwam Hij (Christus) verkondigen aan u die ver weg was (de heidenen) en vrede aan hen die dichtbij waren (de Joden)." Daarom lezen we bijvoorbeeld ook in Romeinen 1:7: "Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus". En in Romeinen 15:33: "De God van de vrede zij met u allen". Het nieuwe verbond is een vredesverbond omdat God ons daarin duurzaam leven belooft.

15. Gods toorn legt het af tegen zijn belofte van leven

Als teken van zijn vredesverbond met Noach stelde God zijn boog, de regenboog, in de wolken: "Ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde" (Genesis 9:13). Als Gods toorn op het punt stond opnieuw los te barsten en zich reeds donkere wolken boven de aarde samenpakten, dan zou God de regenboog met zijn lieflijke kleuren zien en zo herinnerd worden aan het vredesverbond dat Hij met Noach gesloten had: "Wanneer Ik wolken samendrijf boven de aarde en in die wolken de boog zichtbaar wordt, zal Ik denken aan mijn verbond met jullie en met al wat leeft, en nooit weer zal het water aanzwellen tot een vloed die alles en iedereen vernietigt" (Genesis 9:14–15). Zo gaf God de verzekering dat Hij niet opnieuw de aarde met al wat leeft door een grote watervloed zou verwoesten. De regenboog herinnert God aan de belofte die Hij eens aan Noach gedaan heeft en wendt zo Gods toorn af. Door de dreigende wolken heen breekt de zon van Gods genade.

16. De verdorven aard van de mens gaat over van vader op zoon

In Genesis 9:18–29 lezen we hoe Noach onder invloed van de wijn zichzelf uitkleedde en naakt in zijn tent ging liggen. Noachs jongste zoon Cham zag zijn vader naakt in de tent liggen en ging dit buiten aan zijn beide broers vertellen. "Daarop namen Sem en Jafet een mantel, legden die over hun schouders, liepen achteruit de tent binnen en bedekten het naakte lichaam van hun vader, met afgewend gelaat, zodat zij hem niet naakt zagen" (Genesis 9:23).

Cham wordt hier tot tweemaal toe de vader van Kanaän genoemd. Dat is niet zonder betekenis. De Kanaänieten waren berucht om hun zedeloosheid (Genesis 15:16; 18:20; 19:5; Leviticus 18; Deuteronomium 9:5). Kanaän had hierin een aardje naar zijn vaartje. De verdorvenheid van de Kanaänieten was in beginsel reeds in Cham aanwezig.

Toen Noach hoorde wat Cham, zijn jongste zoon, hem had aangedaan, trof hij hem in diens jongste zoon Kanaän. Hij vervloekte Kanaän en maakte hem tot de allerlaagste knecht van zijn broers en ooms. Daarentegen zegende Noach Sem en Jafet, die de naaktheid van hun vader bedekt hadden.

Dit verhaal vormt de spiegel van Gods uitspraak in Genesis 8:21, dat het hart van de mens van jongs af aan geneigd is tot het kwade. Van jongs af aan... D.w.z. de mens heeft het kwaad niet aangeleerd, maar het geërfd. Zoals Kanaän de zedeloosheid van zijn vader erfde. En zoals de Kanaänieten het van hun vader erfden.

Zingen: Ps. 36 (E&R 11).